

UKNF

URZĄD
KOMISJI
NADZORU
FINANSOWEGO

**Nadzór nad wypełnianiem obowiązków
informacyjnych przez emitentów papierów wartościowych prowadzony w
2020 roku**

Spis treści

1	Wstęp.....	4
2	Analiza sprawozdań finansowych i działania nadzorcze	5
3	Analiza informacji niefinansowych i działania nadzorcze.....	9
4	Analiza terminowości publikacji i kompletności zawartości raportów okresowych emitentów oraz działania nadzorcze	11
5	Analiza informacji poufnych emitentów i działania nadzorcze	14
6	Wybrane obszary dotyczące raportowania, na które należy zwrócić uwagę. 16	
6.1	Raportowanie finansowe	16
6.1.1	Stosowanie MSR 1.....	17
6.1.2	Stosowanie MSR 36.....	18
6.1.3	Stosowanie MSSF 16	19
6.1.4	Konsolidacja i połączenia	20
6.1.5	Jednolity elektroniczny format raportowania - ESEF.....	22
6.2	Raportowanie niefinansowe	25
7	Podsumowanie	27

Cel raportu

Raport przedstawia informacje dotyczące nadzoru nad wypełnianiem obowiązków informacyjnych przez emitentów papierów wartościowych w związku z ich uczestnictwem w obrocie na rynku kapitałowym.

Raport jest przygotowany dla użytkowników informacji regulowanych, emitentów oraz biegłych rewidentów, w celu przyczynienia się do prawidłowego i spójnego stosowania odpowiednich wymogów raportowania określonych przepisami prawa. Wysokiej jakości, kompletne i rzetelne informacje są bowiem kluczowe w procesie decyzyjnym podejmowanym przez inwestorów i jednocześnie budują zaufanie inwestorów do rynku i notowanych na nim papierów wartościowych. Nienależyte wykonywanie obowiązków informacyjnych przez emitentów powoduje z kolei brak powszechnego i równego dostępu do kompletnej i rzetelnej informacji, która jest czynnikiem o podstawowym znaczeniu z punktu widzenia prawidłowości działania mechanizmów rynkowych.

1 Wstęp

Do zadań Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF), należy m.in. sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem przez podmioty nadzorowane, o których mowa w art. 5 pkt 7) ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym¹ obowiązków informacyjnych związanych z ich uczestnictwem w obrocie na rynku kapitałowym, w zakresie określonym przepisami prawa - zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy.

Nadzór UKNF w zakresie wypełniania przez ww. podmioty obowiązków informacyjnych obejmuje m.in. sprawozdania finansowe (w szczególności w zakresie zgodności z MSSF²), sprawozdania z działalności oraz informację niefinansową. Ponadto UKNF sprawuje bezpośredni nadzór nad informacjami poufnymi emitentów, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym oraz pośredni nadzór w odniesieniu do emitentów, których papiery wartościowe są wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu - ASO³).

W częściach od drugiej do piątej raportu przedstawione zostały informacje na temat kluczowych działań nadzorczych podejmowanych przez UKNF w 2020 r. w odniesieniu do poszczególnych obszarów prowadzonego nadzoru, tj. sprawozdawczości finansowej, terminowości i kompletności raportów okresowych, informacji niefinansowych i informacji poufnych.

Rok 2020 był okresem przygotowania do raportowania zgodnego z ESEF. Ze strony UKNF wymagało to w szczególności przystosowania systemu ESPI do odbierania raportów sporządzonych w nowym formacie sprawozdawczym. Ponadto przedstawiciele UKNF czynnie uczestniczyli w pracach monitorujących wdrożenie ESEF zarówno na gruncie unijnym (prace grup roboczych ESMA) jak i krajowym, m.in. poprzez przeprowadzanie testów z udziałem emitentów. Temat ESEF, jak również inne istotne kwestie związane ze sprawozdawczością finansową i niefinansową, zostały omówione w części szóstej niniejszego raportu.

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1400)

² Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi interpretacje ogłoszone w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej

³ Bezpośredni nadzór nad obowiązkami informacyjnymi emitentów z ASO sprawują spółki prowadzące rynek regulowany, które organizują ASO (GPW i BondSpot) - zakres nadzoru UKNF wskazany został w rozdziale 5 niniejszego raportu.

2 Analiza sprawozdań finansowych i działania nadzorcze

Nadzór w zakresie zgodności sprawozdawczości finansowej emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, niebędących funduszami inwestycyjnymi, z odpowiednimi regulacjami dotyczącymi sprawozdawczości oparty jest

na wyborze emitentów, z zastosowaniem modelu mieszanego uwzględniającego analizę ryzyka, wybór losowy lub rotację. Analizie nie podlegają sprawozdania finansowe wszystkich emitentów.

Wybór sprawozdań do analizy i rodzaj analiz

W 2020 r. do analizy pod kątem zgodności z obowiązującymi regulacjami dotyczącymi sprawozdawczości finansowej wybrano, w szczególności, sprawozdania finansowe emitentów:

- do których skierowano uprzednio zalecenia,
- w przypadku których biegły rewident sporządził sprawozdanie z badania zawierające zmodyfikowaną opinię albo raport z przeglądu zawierający zmodyfikowany wniosek,
- w przypadku których ocena wybranych wskaźników mogła sugerować pogorszenie ich kondycji finansowej,
- którzy przeprowadzili pierwszą ofertę publiczną akcji,
- w przypadku których nastąpiło rozwiązanie umowy z firmą audytorską przed upływem okresu, na jaki została zawarta,
- wybranych losowo.

Tabela 1. Liczba emitentów, których sprawozdania finansowe podlegały analizie okresowej w latach 2018-2020

Rok	Liczba emitentów z rynku regulowanego (GPW ⁴ i BondSpot ⁵)* na koniec roku	Liczba emitentów, których sprawozdania finansowe podlegały analizie**	Udział w łącznej liczbie emitentów z rynku regulowanego
2018	441	96	21,8%
2019	436	96	22,0%
2020	425	59	13,9%

* bez FIZ i emitentów, dla których RP jest państwem przyjmującym

**Liczba emitentów za 2018 rok obejmuje również analizę historycznych informacji finansowych emitentów dokonujących pierwszej oferty publicznej (w 2018 r. było ich 10)

Źródło: Opracowanie własne

⁴ Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

⁵ BondSpot S.A.

Przy wyborze sprawozdań finansowych emitentów do analizy okresowej w 2020 r. utrzymany został, podobnie jak w poprzednich latach, wysoki priorytet przyznany kryterium występowania zastrzeżeń w sprawozdaniach z badania sprawozdań finansowych, odmowy wyrażenia opinii lub wyrażenie opinii negatywnej. Uwzględnione zostało również występowanie zastrzeżeń w raportach z przeglądu półrocznych sprawozdań finansowych, odmów wyrażenia wniosku lub wniosków negatywnych.

W związku z powyższym, przedmiotem analizy są często również sprawozdania finansowe emitentów, w przypadku których wystąpiło zagrożenie lub brak kontynuacji działalności. Dotyczy to przede wszystkim emitentów, którzy złożyli lub wobec których złożono wnioski restrukturyzacyjny lub wniosek o ogłoszenie upadłości, a także emitentów, w przypadku których w sprawozdaniach z badania sprawozdań finansowych lub raportach z przeglądu skróconych sprawozdań finansowych wystąpiły zastrzeżenia lub odmowy wyrażenia opinii / wniosku związane z zagrożeniem kontynuacji działalności.

Tabela 2. Liczba emitentów ze zmodyfikowaną opinią w sprawozdaniu z badania lub zmodyfikowanym wnioskiem w raporcie z przeglądu

Okres sprawozdawczy	Rok 2018	I półrocze 2019	Rok 2019	I półrocze 2020
Opinie lub wnioski z zastrzeżeniami	20	12	10	13
Odmowy wyrażenia opinii lub sformułowania wniosku	9	5	5	7
Opinie lub wnioski negatywne	1	0	1	0
RAZEM	30	17	16	20
Liczba emitentów na koniec roku obrotowego*	441	441	426	425
Udział w liczbie emitentów na koniec roku obrotowego	7%	4%	3%	5%

* bez FIZ i emitentów, dla których RP jest państwem przyjmującym

Źródło: Opracowanie własne

W stosunku do danego sprawozdania finansowego przeprowadzana jest analiza pełna lub analiza tematyczna. W przypadku emitentów, u których

weryfikowane jest jedynie zastosowanie zaleceń przeprowadzana jest analiza sprawdzająca.

Analiza pełna – analiza całego sprawozdania finansowego, mająca na celu identyfikację wszelkich braków lub nieprawidłowości.

Analiza tematyczna – analiza ograniczona do zakresu dotyczącego pewnych zagadnień, zastosowania określonych MSSF (np. analiza wybranych pozycji lub części sprawozdania finansowego).

Analiza sprawdzająca – weryfikacja kolejnych sprawozdań finansowych tylko pod kątem wprowadzenia koniecznych poprawek i uzupełnień, w szczególności w przypadku przekazania danemu emitentowi zaleceń.

Tabela 3. Liczba emitentów, których sprawozdania finansowe zostały poddane analizie okresowej w 2020 roku, w podziale na rodzaj analizy

Rodzaj analizy	Liczba emitentów
Analiza pełna	16
Analiza tematyczna	35
Analiza sprawdzająca	8
Suma	59

Źródło: Opracowanie własne

W 2020 r. analiza tematyczna obejmowała przede wszystkim zagadnienia wymienione w europejskich wspólnych priorytetach nadzorczych ESMA dla sprawozdań finansowych za rok 2019⁶, szczególnie zagadnienia związane z ujawnianiami w zakresie leasingu, podatku dochodowego oraz przychodów, a także zastosowanie wymogów dotyczących ujawnień o założeniu kontynuacji działalności oraz ujawnień o ryzyku płynności.

Na poniższej grafice zaprezentowano wybrane niezgodności wynikające z przeprowadzonej w 2020 r. analizy sprawozdań finansowych emitentów.

W zakresie praktycznego zastosowania MSSF, przydatne jest także zapoznanie się z zamieszczanymi na stronie internetowej ESMA⁷ pakietami decyzji dotyczącymi nadzoru nad informacją finansową, podjętymi przez europejskie organy nadzoru⁸.

⁶https://www.knf.gov.pl/o_nas/wspolpraca_miedzynarodowa/unia/ESNF/aktualnosci?articleId=67515&p_id=18

⁷<https://www.esma.europa.eu/>

⁸<https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-publishes-24th-extract-its-eecs-database>

Rysunek 1. Nieprawidłowości, w związku z którymi w 2020 r. skierowano zalecenia do emitentów

Kontynuacja działalności, ryzyko płynności

- brak ujawnień nt. znaczących ryzyk i niepewności co do zdolności do kontynuacji działalności;
- brak ujawnień nt. osądów i założeń, na których oparta jest ocena zasady kontynuacji działalności;
- brak sporządzania prognoz przepływów pieniężnych na kolejne 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy, będących podstawą przyjęcia założenia kontynuacji działalności;
- brak wystarczających ujawnień nt. analizy wymagalności zobowiązań finansowych i zarządzania ryzykiem płynności;
- brak objęcia analizą terminów wymagalności zobowiązań finansowych wszystkich zobowiązań finansowych;
- brak przedstawienia analizy terminów wymagalności zobowiązań finansowych dla danych porównawczych.

Utrata wartości aktywów niefinansowych

- brak przeprowadzenia rzetelnych testów na utratę wartości inwestycji w spółki zależne;
- brak ujawnienia / niepełne ujawnienia specyficznych dla jednostki informacji w zakresie wyceny aktywów niefinansowych.

Wycena instrumentów finansowych

- brak uwzględnienia istotnych okoliczności wpływających na jakość należności przy ustalaniu oczekiwanych strat kredytowych;
- brak ujawnienia istotnych zasad rachunkowości nt. wyceny oczekiwanych strat kredytowych;
- brak przeglądu i aktualizacji modeli do szacowania oczekiwanych strat kredytowych na koniec okresu sprawozdawczego.

Przychody

- brak ujawnienia opisu zindywidualizowanej i specyficznej polityki rachunkowości w zakresie MSSF 15.

Wartość godziwa

- brak uwzględnienia potencjalnego dodatkowego scenariusza przy ustalaniu wartości godziwych aktywów;
- brak uwzględnienia specyficznych cech majątku posiadanego przez daną spółkę przy szacowaniu wartości godziwej udziałów w tej jednostce;
- brak ujawnień opisu technik wyceny oraz danych wejściowych.

Konsolidacja i połączenia

- brak identyfikacji transakcji przejęcia odwrotnego;
- brak konsolidacji jednostki, nad którą emitent sprawuje kontrolę.

Podatki i odroczony podatek dochodowy

- niewłaściwa wycena składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej analizy

Działania nadzorcze

Po analizie sprawozdań finansowych, jeśli występują podejrzenia lub wątpliwości co do ich prawidłowości, kierowane są prośby o dodatkowe wyjaśnienia do emitenta (zarządu / rady nadzorczej) lub firmy audytorskiej, na podstawie art. 68 ust. 1 i 2 ustawy o ofercie publicznej⁹.

Na podstawie art. 68 ust. 5 ustawy o ofercie publicznej, KNF wydaje zalecenia w stosunku do emitenta w celu za-

przestania naruszania obowiązków informacyjnych. Wydanie zalecenia służy temu, aby emitent, poprzez odpowiednią korektę danego sprawozdania finansowego lub następnych sprawozdań finansowych, mógł możliwie szybko wyeliminować nieprawidłowości i zapewnić, by użytkownik sprawozdania finansowego miał dostęp do prawidłowych i pełnych informacji. Wykonanie zaleceń jest monitorowane.

Komunikacja z emitentem i zalecenia

W 2020 r. do 24 emitentów skierowano **zalecenia** dotyczące sprawozdawczości finansowej.

3 Analiza informacji niefinansowych i działania nadzorcze

Zgodnie z art. 49b ustawy o rachunkowości¹⁰ jednostki, w tym emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, zawierają dodatkowo w sprawozdaniu z działalności, jako wyodrębnioną część – oświadczenie na temat informacji niefinansowych lub sporządzają odrębnie sprawozdanie na temat informacji niefinansowych.

W 2020 r. w ramach nadzoru nad informacją niefinansową dokonano analizy kompletności wszystkich sprawozdań niefinansowych emitentów z art. 49b ustawy o rachunkowości, tj. sprawdzono, czy zawierają one nastę-

pujące informacje w zakresie niezbędnym dla oceny działalności emitentów:

- zwięzły opis modelu biznesowego jednostki;
- kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością jednostki;
- opis polityk stosowanych przez jednostkę w odniesieniu do zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji, a także opis rezultatów stosowania tych polityk;

Raportowanie niefinansowe – uregulowania prawne

⁹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (j.t. Dz. U. 2020 poz. 2080, z późn. zm.)

¹⁰ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. 2021 poz. 217, z późn. zm.)

- opis procedur należytej staranności - jeżeli jednostka je stosuje w ramach ww. polityk;
- opis istotnych ryzyk związanych z działalnością jednostki mogących wywierać niekorzystny wpływ na zagadnienia niefinansowe, a także opis zarządzania tymi ryzykami.

Dodatkowo dla wybranej próby informacji niefinansowych analizy przeprowadzone w 2020 r. obejmowały zagadnienia wskazane w Publicznym Stanowisku ESMA w sprawie priorytetów nadzorczych dla raportów okresowych za rok 2019¹¹. W szczególności sprawdzono czy informacje niefinansowe zawierały następujące ujawnienia:

- opis powiązanych procesów należytej staranności w odniesieniu do kwestii niefinansowych;
- kwestie związane ze zmianami klimatu, w tym: informacje o wpływie na emitenta skutków zmian

klimatycznych oraz informacje o konsekwencjach korzystania przez klientów z produktów i usług emitenta dla zmiany środowiska i klimatu;

- wyjaśnienia w zakresie sposobu przeprowadzenia przez emitenta oceny istotności informacji niefinansowych, w tym sposobu doboru odpowiednich horyzontów czasowych przy ocenie istotności, uwzględnienia potrzeb różnych interesariuszy;
- uwzględnienie zarówno wpływu kwestii niefinansowych na emitenta, jak i wpływu emitenta na kwestie niefinansowe (zastosowanie tzw. perspektywy podwójnej istotności);
- wpływ pandemii COVID-19 na kwestie niefinansowe.

Raportowanie niefinansowe

Obowiązkowi raportowania niefinansowego za 2019 rok podlegało **150 emitentów**, w tym:

- 7 emitentów w zakresie wyłącznie raportów jednostek,
- 49 emitentów w zakresie wyłącznie raportów grup kapitałowych,
- 94 emitentów w zakresie raportów zarówno jednostek, jak i grup kapitałowych.

Emitenci przekazali do publicznej wiadomości łącznie **154 raporty** na temat informacji niefinansowych za 2019 r., w tym:

- 69 oświadczeń,
- 81 sprawozdań,
- 4 raporty zintegrowane.

¹¹ https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stnowiska_ESMA_ws_priorytetow_nadzorczych_w_odniesieniu_do_sprawozdan_finansowych_za_rok_2019_68338.pdf

Sześciu emitentów skorzystało ze zwolnienia z obowiązku sporządzenia oświadczeń/sprawozdań na temat informacji niefinansowych na podstawie art. 49b ust. 11 ustawy o rachunkowości w związku z opublikowaniem oświadczenia/sprawozdania niefinansowego przez jednostkę dominującą wyższego szczebla, obejmującego informacje dotyczące danego emitenta.

W przypadku oświadczeń/sprawozdań niefinansowych za 2019 rok zostały one sporządzone w oparciu o następujące standardy:

- GRI (Global Reporting Initiative) – 66 emitentów,
- SIN (Standard Informacji Niefinansowych) - 28 emitentów,
- standardy własne – pozostali emitenci.

W 2020 r. w ramach nadzoru nad informacją niefinansową skierowano do 4 emitentów **zalecenia** ze względu na stwierdzone nieprawidłowości, polegające na braku zamieszczenia opisu kluczowych niefinansowych wskaźników efektywności związanych z działalnością jednostki.

**Raportowanie
niefinansowe –
działania
nadzorcze**

4 Analiza terminowości publikacji i kompletności zawartości raportów okresowych emitentów oraz działania nadzorcze

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. obowiązkom przekazywania do publicznej wiadomości raportów okresowych na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy o ofercie publicznej podlegało **425 emitentów** papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, niebędących funduszami inwestycyjnymi.

Dodatkowo, według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. **317 emitentów**, będących podmiotami dominującymi grup kapitałowych zobowiązanych było do przekazywania do publicznej wiadomości skonsolidowanych raportów okresowych.

Ogółem w 2020 r. emitenci przekazali do publicznej wiadomości ponad **2 tysiące raportów okresowych**.

Obowiązkowi przekazania do publicznej wiadomości raportów okresowych

za rok 2019 podlegało **435 emitentów** papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, niebędących funduszami inwestycyjnymi.

W ramach Pakietu Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze Rynku Kapitałowego, UKNF przygotował propozycje legislacyjne wydłużające termin publikacji przez emitentów:

- raportów rocznych i skonsolidowanych raportów rocznych za rok 2019 o dwa miesiące;
- raportów kwartalnych i skonsolidowanych raportów kwartalnych za I kwartał 2020 roku – o 60 dni.

Powyższe zmiany weszły w życie na mocy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 2020 r. w sprawie

**Nadzór nad
terminowością
i kompletnością
raportów
okresowych**

wie określenia innych terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych (Dz.U. 2020 poz. 622).

Z możliwości zmiany terminu przekazania do publicznej wiadomości raportu rocznego za 2019 rok skorzystało 84 emitentów, a raportu za I kwartał 2020 roku – 91 emitentów.

W przypadku 20 emitentów wystąpiły problemy z terminowym wypełnieniem obowiązków w zakresie raportowania okresowego. W stosunku do tych podmiotów podjęto czynności nadzorcze.

Czynności nadzorcze podjęte w roku 2020 w zakresie nadzoru nad terminowością publikacji raportów okresowych emitentów to m.in.:

- skierowanie w 12 przypadkach do właściwego departamentu UKNF wniosków o wystąpienie do GPW z **żądaniem zawieszenia obrotu papierami wartościowymi** na podstawie art. 20 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi¹², w związku z brakiem terminowego przekazania raportów okresowych lub brakiem zamieszczenia w raportach rocznych i półrocznych odpowiednio sprawozdań biegłych rewidentów z badania lub raportów z przeglądu sprawozdań finansowych, w tym:
 - 3 - brak raportu za 2019 r.
 - 3 - brak sprawozdania biegłego z badania sprawozdania finansowego za 2019 r.
 - 3 - brak raportu za I półrocze 2020 r.
 - 3 - brak raportu biegłego rewidenta z przeglądu sprawozdania finansowego za I półrocze 2020 r.
- skierowanie 9 **zaleceń** do emitentów w związku z brakiem terminowego przekazania raportów okresowych lub brakiem zamieszczenia w raportach rocznych i półrocznych odpowiednio sprawozdań biegłych rewidentów z badania lub raportów z przeglądu sprawozdań finansowych.

W ramach nadzoru nad kompletnością zawartości raportów okresowych szczególnej uwadze podlegało wypełnianie przez emitentów przepisów Rozporządzenia w sprawie informacji

¹² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz.U. 2020 poz. 89 z późn. zm.)

bieżących i okresowych¹³ w zakresie zamieszczenia informacji opisowych wymaganych dla każdego rodzaju raportu okresowego, zgodnie z przepisami Rozdziału 4 „Raporty okresowe” ww. rozporządzenia.

Dodatkowo czynności nadzorcze obejmowały sprawdzenie poprawności stosowania przez emitentów wytycznych ESMA w sprawie APM (Alternative Performance Measures) w raportach okresowych za 2019 rok i pierwsze półrocze 2020 roku. W związku z

faktem, że w ww. zakresie stwierdzono najwięcej nieprawidłowości, emitenci powinni zwrócić szczególną uwagę na ten obszar przy sporządzaniu raportów okresowych za kolejne okresy sprawozdawcze. Pomocne w tym zakresie mogą być Pytania i odpowiedzi dotyczące Wytycznych ESMA ws. APMs¹⁴, które 17 kwietnia 2020 r. zostały zaktualizowane przez ESMA o dodatkowe praktyczne wskazówki, które wyjaśniają jak stosować wytyczne ESMA ws. APMs w kontekście COVID-19.

W ramach czynności nadzorczych podjętych w roku 2020 w zakresie nadzoru nad kompletnością zawartości raportów okresowych emitentów skierowano 57 **zaleceń** do emitentów na podstawie art. 68 ust. 5 ustawy o ofercie publicznej, dotyczących przekazania, uzupełnienia lub skorygowania raportów okresowych. Zalecenia te dotyczyły m.in.:

- kompletnego stosowania wytycznych ESMA w sprawie APM w związku z identyfikacją następujących nieprawidłowości: braku wskazania powodów zastosowania konkretnego APM, braku definicji zastosowanych wskaźników, braku wyjaśnienia zmian w prezentacji wskaźników finansowych, braku uzgodnień dla danych porównawczych,
- uzupełnienia raportu o informacje odnoszące się do powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu,
- uzupełnienia raportu o dane w zakresie wynagrodzenia wypłaconego i należnego członkom zarządu i rady nadzorczej,
- uzupełnienia raportu o opinię rady nadzorczej do odmowy wyrażenia wniosku przez firmę audytorską,
- wskazywania w raportach okresowych informacji o pozyskanych zamówieniach z komentarzem dotyczącym możliwości ich realizacji,

¹³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych

przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. 2018 poz. 757)

¹⁴ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-51-370_gas_on_esma_guidelines_on_apms.pdf

- zamieszczenia szczegółowego opisu czynników ryzyka w sprawozdaniu zarządu z działalności,
- dochowania należytej staranności w prezentowaniu danych, np. wskazywanie jednostek dla omawianych wielkości ekonomicznych oraz walut przy umowach i kredytach, poprawne prezentowanie wykazu znacznych akcjonariuszy.

5 Analiza informacji poufnych emitentów i działania nadzorcze

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. obowiązkowi przekazywania do publicznej wiadomości informacji poufnych podlegało **489 emitentów**, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym (krajowi i zagraniczni emitenci akcji, emitenci listów zastawnych, jednostki samorządu terytorialnego oraz emitenci certyfikatów inwestycyjnych i emitenci obligacji) oraz 460 emitentów, których papiery wartościowe są wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu (emitenci akcji oraz obligacji).

W zakresie emitentów, których papiery wartościowe są wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu, bezpośredni nadzór nad informacją poufną, zgodnie z art. 68b ust. 1 ustawy o ofercie publicznej, prowadzony jest przez spółki prowadzące rynek regulowany, które organizują ASO (tj.: GPW oraz BondSpot). KNF współpracuje z ww. spółkami w zakresie tego nadzoru oraz podejmuje działania, w przypadku gdy organizator ASO

ma trudności z uzyskaniem wyjaśnień od emitentów lub zidentyfikuje istotny przypadek naruszenia obowiązków w zakresie informacji poufnych.

W związku z pandemią koronawirusa COVID-19, w ramach nadzoru nad informacjami poufnymi podawanymi do publicznej wiadomości, w 2020 r. zwracano szczególną uwagę na niezwłoczne ujawnianie przez emitentów wszelkich istotnych informacji o wpływie pandemii na ich fundamentalne parametry, prognozy lub sytuację finansową zgodnie z ciężącymi na nich obowiązkami wynikającymi z rozporządzenia MAR¹⁵. W niepewnych czasach wywołanych przez pandemię COVID-19 istotne jest by emitenci dokonywali analizy, czy w trakcie sporządzania raportów okresowych powstają informacje poufne. Przykładowo, konieczność identyfikacji i publikacji informacji poufnych może pojawiać się w sytuacji dokonywania przez emitenta odpisów aktualizujących lub rezerw. W przypadku, gdy w

**Nadzór nad
informacją
poufną**

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie

w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE

trakcie okresu obrotowego emitent zauważa znaczące zmiany w osiągniętych przychodach lub ponoszonych kosztach w stosunku do poprzednich okresów sprawozdawczych, powinien

również dokonać oceny takich danych w kontekście powstania informacji poufnych.

W 2020 r. w ramach nadzoru nad informacją poufną emitentów wydano 67 **zaleceń** mających na celu zaprzestanie naruszania obowiązków informacyjnych, które dotyczyły m.in.:

- braku wskazania stron umów zawieranych przez emitentów, warunków finansowych lub przedmiotu umów, zastrzeżonych w umowach warunków, informacji o powiązaniach z kontrahentem, zawarciu aneksów do umów, trudności w ich realizacji,
- braku przekazania do publicznej wiadomości informacji o: złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego lub upadłościowego, wydawanych przez sąd postanowieniach w ramach prowadzonych postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, istotnych założeń planu restrukturyzacyjnego,
- procesów rozłożonych w czasie (w tym procesów związanych z zakupem lub sprzedażą aktywów, przejęciami innych podmiotów), w szczególności, w związku z brakiem prawidłowej identyfikacji kolejnych powstających informacji poufnych lub aktualizacji informacji o wynikach kolejnych etapów,
- braku identyfikacji rozpoczęcia negocjacji jako informacji poufnej, mało precyzyjnego oznaczenia przedmiotu prowadzonych negocjacji oraz kontrahenta,
- braku zamieszczenia szczegółowych informacji dotyczących otrzymania środków w ramach tarczy antykryzysowej,
- braku prawidłowego zawiadomienia Komisji o spełnieniu przesłanek opóźnienia przekazania do publicznej wiadomości informacji poufnej,
- braku zamieszczenia kompletnych, rzetelnych informacji pozwalających na ocenę zdarzenia przez racjonalnych inwestorów, braku identyfikacji informacji o pogorszeniu sytuacji finansowej jako informacji poufnej, nieprecyzyjnego wskazania okoliczności i przyczyn pogorszenia sytuacji finansowej,
- konieczności identyfikacji informacji poufnej w związku ze sporządzeniem raportów okresowych.

Celem podjętych działań nadzorczych w powyższym zakresie było zapewnienie, aby informacje poufne przekazywane były do publicznej wiadomości przez emitentów w sposób umożliwiający

szybki dostęp oraz pełną, prawidłową i terminową ocenę informacji przez inwestorów.

6 Wybrane obszary dotyczące raportowania, na które należy zwrócić uwagę

6.1 Raportowanie finansowe

W wyniku przeprowadzonej w 2020 roku analizy w raporcie przedstawiono zagadnienia, na które należy zwrócić uwagę przy sporządzaniu sprawozdań finansowych za rok obrotowy 2020 i kolejne okresy sprawozdawcze. Wśród nich obecne będą wymogi będące przedmiotem najnowszych wspólnych priorytetów nadzorczych ESMA.

Poza tematami związanymi bezpośrednio z zastosowaniem odpowiednich standardów rachunkowości, szczególnym zagadnieniem jest Jednolity Elektroniczny Format Raportowania (ang. European Single Electronic Format, ESEF).

**Europejskie
wspólne
priorytety
nadzorcze**

Gospodarcze skutki pandemii koronawirusa COVID-19 mogą mieć istotny wpływ na sytuację wielu przedsiębiorstw, a w konsekwencji na kluczowe pozycje prezentowane w ich sprawozdaniach finansowych. Odpowiednie ujęcie księgowie i ujawnienie tego wpływu w sprawozdaniach finansowych jest wezwaniem, zwłaszcza biorąc pod uwagę niepewność i zmienność otoczenia gospodarczego. Wobec powyższego wyznaczając Europejskie wspólne priorytety nadzorcze dla sprawozdań finansowych za 2020 r.¹⁶ ESMA skupiła się na dalszych potrzebach zapewnienia odpowiedniego poziomu przejrzystości w kwestii wpływu pandemii COVID-19 na działalność emitentów przy zastosowaniu m.in. następujących standardów. Wśród nich zwracamy uwagę na aspekty dotyczące:

- MSR 1 – *Prezentacja sprawozdań finansowych*
- MSR 36 – *Utrata wartości aktywów*
- MSSF 16 – *Leasing*

¹⁶ [ESMA32-63-951](#) Stanowisko publiczne „Rachunkowe skutki epidemii COVID-19 na ustalanie oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9” z dnia 25 marca 2020 r. oraz [ESMA32-63-972](#) Stanowisko publiczne „Wpływ epidemii COVID-19 na półroczne raporty finansowe”, z dnia 20 maja 2020 r.

6.1.1 Stosowanie MSR 1

ESMA zwraca uwagę, że w obecnych okolicznościach, zważywszy na niepewność co do najbliższych perspektyw dla wielu jednostek, sprawozdania finansowe za 2020 r. powinny zwierać rozszerzone ujawnienia związane z kontynuacją działalności.

Szczególnych ujawnień w tym obszarze wymagają informacje kiedy kierownik jednostki, po przeanalizowaniu faktów i okoliczności, które mogły wystąpić również po zakończeniu okresu sprawozdawczego (por. **par. 26 MSR 1**), dojdzie do wniosku, że istnieją niepewności co do zdolności jednostki do kontynuacji działalności (por. **par. 25 MSR 1**). Przykładami takich niepewności może być spadek rynkowego popytu na produkty lub usługi, utrata podstawowego rynku lub kluczowego klienta, zakłócenia w łańcuchach dostaw, programy redukcji kosztów, ograniczenie w dostępie do zasobów finansowych, istotne zmiany w obowiązujących umowach dotyczących finansowania.

Zapewnienie odpowiednio szczegółowych ujawnień związanych z kontynuacją działalności wymagane jest w przypadku, gdy ocena zdolności do kontynuacji działalności wymaga znaczącego osądu (por. **par. 122 MSR 1**), np. powodzenia określonego projektu, zakończenia z powodzeniem wydłużenia terminów spłaty zobowiązań finansowych. Ujawnienia znaczących

osądów wymagane są również, jeśli po rozważeniu wszystkich istotnych informacji, kierownik jednostki dochodzi do wniosku, że nie ma żadnych istotnych niepewności w obszarze kontynuacji działalności – wówczas w sprawozdaniu finansowym należy przedstawić osądy i założenia w oparciu, o które doszedł do takiego wniosku (por. treść **decyzji dot. agendy Komitetu ds. Interpretacji MSSF z lipca 2014 r.**¹⁷).

Organ nadzoru może w trakcie swojej analizy zażądać informacji uzasadniających dokonaną przez emitenta ocenę (na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego) zdolności do kontynuowania działalności oraz ocenić zgodność tych informacji z innymi informacjami przedstawionymi i ujawnionymi w sprawozdaniu finansowym, w tym ujawnieniami wymaganymi zgodnie z MSSF 7 dotyczącymi ekspozycji na ryzyko płynności oraz inne rodzaje ryzyka finansowego.

W niepewnych czasach wywołanych przez COVID-19 przy sporządzaniu sprawozdań finansowych szczególnie ważne jest (obok kwestii oceny zdolności do kontynuowania działalności), aby użytkownicy sprawozdań finansowych mieli rzetelny i kompletny obraz sytuacji jednostki w obliczu niepewności oraz aby zrozumieli kluczowe założenia i osądy przyjęte przy sporządzaniu tych sprawozdań.

**Informacje
nt. znaczących
osądów
i niepewności
szacunków**

**Ocena co do
zdolności
jednostki
do kontynuacji
działalności**

¹⁷ W lipcu 2014 r. Komitet ds. Interpretacji MSF stwierdził, że: „wymogi dotyczące ujawnień zawarte w paragrafie 122 MSR 1 będą dotyczyły osądów dokonanych przy stwierdzaniu, że nie istnieją żadne istotne niepewności dotyczące zdarzeń lub okoliczności, które

mogą nasuwać poważne wątpliwości co do zdolności jednostki do kontynuowania działalności”. (<https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/supporting-implementation/agenda-decisions/ias-1-disclosure-requirements-relating-to-assessment-of-going-concern-jul-14.pdf>)

Niezmiernie istotne jest, aby w tym zakresie emitenci przekazywali wyczerpujące ujawnienia dotyczące: (a) subiektywnych ocen mających najistotniejszy wpływ na kwoty ujęte w sprawozdaniu finansowym (por. **par. 122 MSR 1**); (b) przyczyn niepewności szacunków, co do których istnieje znaczące ryzyko spowodowania istotnych korekt wartości bilansowych w trakcie kolejnego roku obrotowego (por. **par. 125 MSR 1**); (c) wrażliwości wartości bilansowych na metody, założenia i szacunki będące podstawą ich kalkulacji (por. **par. 129**

6.1.2 Stosowanie MSR 36

W przypadku wielu emitentów negatywny wpływ pandemii COVID-19 może spowodować przynajmniej jedną przesłankę utraty wartości (por. **par. 9 i par. 12 MSR 36**), co wiąże się z koniecznością przeprowadzenia testów na utratę, a w dalszej kolejności może spowodować ujęcie odpisu z tytułu utraty wartości. Przykładami takich przesłanek mogą być, np. warunki ekonomiczne gorsze od oczekiwanych, zamknięcie zakładów produkcyjnych bądź punktów sprzedaży, niewykorzystanie aktywów, ograniczenie popytu, spadek cen.

W sytuacji, gdy wystąpi konieczność przeprowadzenia testu na utratę wartości lub gdy jest to wymagane w ramach corocznego przeprowadzania testu (por. **par. 10 i par. 96 MSR 36**), testy takie trzeba wykonać. Wobec niepewności związanych z COVID-19 założenia zastosowane do testów w poprzednich okresach powinny podlegać aktualizacji, aby odzwierciedlić najnowsze dostępne informacje i do-

MSR 1), a także (d) wyjaśnienia, w jaki sposób pandemia COVID-19 wpłynęła na te znaczące osądy i stopień niepewności szacunków oraz w jaki sposób to z kolei wpłynęło na poszczególne pozycje sprawozdania finansowego.

Emitenci powinni ujawniać informacje jakościowe i ilościowe na temat znaczących skutków COVID-19 w sposób zapewniający jasny i obiektywny obraz obszarów, na które pandemia ma wpływ, a także metod zastosowanych w celu ich określenia.

wody. W praktyce oznacza, że do wycen aktywów niefinansowych przy sporządzaniu rocznych sprawozdań finansowych za 2020 r. nie będzie można wykorzystać testów przeprowadzonych za ostatni śródroczny czy roczny okres sprawozdawczy bez ich odpowiedniej modyfikacji.

Biorąc pod uwagę niepewność spowodowaną przez COVID-19, emitenci powinni uwzględniać wyższe poziomy niepewności w swoich testach na utratę wartości. W takich przypadkach emitenci powinni wziąć pod uwagę znaczenie wysokiej jakości ujawnień w związku z tą niepewnością. Kluczowe jest przedstawienie jasnych informacji na temat tego, w jaki sposób w związku z COVID-19 emitenci uwzględnili ryzyka i niepewności dotyczące prognoz przepływów pieniężnych, stóp dyskontowych i długoterminowego tempa wzrostu. Z perspektywy wyceny, aby odzwierciedlić ten zwiększony stopień niepewności, emitenci powinni uwzględnić modelowanie wielu różnych możliwych scenariuszy

Ujawnianie informacji na temat znaczących skutków COVID-19

Ujawnianie niepewności związanych z COVID-19 w testach na utratę wartości

(por. **par. A7 MSR 36**), jeżeli dzięki temu można uzyskać bardziej przydatne informacje służące nakreśleniu przyszłych zmian gospodarczych. Alternatywnie, przy obliczaniu wartości odzyskiwalnej na podstawie wartości użytkowej tę dodatkową niepewność można uwzględnić poprzez dodatkową korektę stopy dyskontowej pod warunkiem, że przepływy pieniężne nie zostały już skorygowane o to samo

ryzyko **par. 55–57 MSR 36**. Ujawnieniu powinny również podlegać znaczące osądy i założenia (por. **par. 134 lit. d) ppkt (i), par. 134 lit e) ppkt i) MSR 36 oraz par. 122 MSR 1**), a także szczegółowe informacje na temat wrażliwości pomiarów na zmiany kluczowych założeń operacyjnych i finansowych spowodowane przez COVID-19 (por. **par. 134 lit. f) MSR 36 oraz par. 129 MSR 1**).

6.1.3 Stosowanie MSSF 16

Leasingodawcy, którzy udzieli ulgi w czynszach, zwłaszcza w sektorach, w których skutki pandemii COVID-19 były najmocniej odczuwalne, powinni dokonać stosownych ujawnień ukazujących ryzyko, że obecne warunki rynkowe mogą doprowadzić do znaczących zmian w aktywach objętych umowami leasingu operacyjnego. Należy podkreślić, że MSSF 16 wymaga stosowania wymogów informacyjnych przewidzianych w MSR 16, MSR 36, MSR 38, MSR 40 oraz MSR 41 w odniesieniu do aktywów objętych umowami leasingu operacyjnego.

W przypadku leasingobiorców należy oczekiwać specyficznych dla danej jednostki ujawnień jakościowych i ilościowych przewidzianych w par. 59 MSSF 16 dotyczących charakteru i głównych cech leasingu, przyszłych wpływów pieniężnych, na które leasingobiorca jest potencjalnie narażony i które nie są uwzględnione w

wycenie zobowiązań z tytułu leasingu, co obejmuje narażenie wynikające ze zmiennych opłat leasingowych, z opcji przedłużenia leasingu i opcji wypowiedzenia leasingu, z gwarantowanej wartości końcowej oraz z nierozpoczętych jeszcze leasingów, do których zobligowany jest leasingobiorca, czy też ograniczenia lub kowenanty nałożone przez leasing.

Ponadto leasingobiorcy powinni rozważyć zapewnienie dodatkowych informacji wskazanych w par. **B48 MSSF 16**, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie: elastyczności lub szczególnych ograniczeń wynikających z umów leasingu, wrażliwości zaprezentowanych informacji na kluczowe zmienne oraz narażenia na inne rodzaje ryzyka wynikające z leasingu, na przykład ryzyka płynności, odstępstw od praktyk branżowych, niespotykanych lub wyjątkowych warunków i postanowień leasingu, które mają wpływ na portfel leasingów leasingobiorcy.

6.1.4 Konsolidacja i połączenia

Zagadnienia dotyczące konsolidacji, oraz połączenia jednostek (przejęć) na gruncie MSSF są uregulowane w MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* oraz w MSSF 3 *Połączenia jednostek*. Przepisy obu standardów posługują się pojęciami i koncepcjami takimi jak „kontrola”, „przedsięwzięcie” (*business*), zdefiniowanymi w sposób, który wymaga od sporządzającego często wieloaspektowej, dogłębnej analizy

W przypadku oceny sprawowania kontroli należy ze szczególną uwagą przeanalizować wytyczne zawarte w Załączniku B MSSF 10 dotyczące sprawowania władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji. Możliwość kierowania działaniami innej spółki często jest powiązana przede wszystkim z posiadanymi uprawnieniami korporacyjnymi wynikającymi z prawa handlowego i umowy spółki. Zgodnie z MSSF 10 władza występuje nie tylko w sytuacjach, kiedy jednostka sporządzająca sprawozdanie posiada bezwzględną większość głosów w organie stanowiącym innej jednostki (np. w zgromadzeniu akcjonariuszy). Inwestor może posiadać władzę nad inną jednostką mając znaczący udział głosów, który może być mniejszy niż połowa głosów (por. **par. B41-45 MSSF 10**). W szczególności taka sytuacja może mieć miejsce, jeśli:

- pozostałe prawa głosu są silnie rozproszone (por. **par. B43 MSSF 10**),
- pozostali inwestorzy są bierni w korzystaniu ze swoich uprawnień (por. **par. B45 MSSF 10**)

Ważną przesłanką dla oceny sprawowania władzy może być praktyka dotycząca zgromadzeń wspólników lub ak-

cjonariuszy danej jednostki. Jeśli posiadany pakiet głosów jest większy niż liczba głosów innych inwestorów faktycznie biorących udział w zgromadzeniach – jest to bardzo ważna oznaka, że jednostka sporządzająca sprawozdanie władzę sprawuje. Jednostka ta ma bowiem możliwość udziału w zgromadzeniu, przeforsowania decyzji i uchwał zgodnych ze swoją wolą oraz zablokowania uchwał sprzecznych ze swoimi zamiarami.

Kolejną istotną oznaką sprawowania władzy jest możliwość wpływania na kluczowy personel kierowniczy w jednostce, w której dokonano inwestycji. Odwołanie do możliwości obsadzania kluczowych stanowisk występuje w szeregu przepisów MSSF 10 (por. **par. B12 lit. b), par. B15 lit. b), par. B18 lit. a) i d) MSSF 10**). Należy dokładnie przeanalizować wzajemne relacje podmiotów, jeśli na kierownicze stanowisko (członek zarządu, dyrektor) w innej jednostce zostaje powołany pracownik jednostki sporządzającej sprawozdanie finansowe.

W przypadku rozliczenia połączeń jednostek zgodnie z MSSF 3 podstawowym zagadnieniem jest prawidłowa identyfikacja jednostki przejmującej (*acquirer*). Proste transakcje nabycia instrumentów kapitałowych innej jednostki zazwyczaj nie wywołują trudności w ocenie, który z podmiotów jest tym przejmującym. Tym niemniej w złożonych transakcjach należy sięgnąć do wskazówek, które są określone w **par. B14-B18 MSSF 3**. W rzadkich przypadkach możemy mieć bowiem również do czynienia z przejęciem odwrotnym, w którym podmiot nabywający w sensie prawnym jest – z punktu

Prawa głosu i powiązania osobowe jako przesłanki sprawowania władzy (MSSF 10)

Przesłanki do identyfikacji przejęcia odwrotnego

widzenia sprawozdawczości finansowej – podmiotem przejmowanym. Oznaką, że mogło dojść do przejęcia odwrotnego mogą być sytuacje, kiedy:

- po połączeniu udziałowcy (właściciele) jednostki formalnie przejmowanej mają znaczący udział w prawach głosu jednostki formalnie przejmującej (por. **par. B15 lit. a) i lit. b) MSSF 3**);
- kierownictwo w jednostce formalnie przejmującej jest obsadzone przez osoby uprzednio powiązane lub kierujące jednostką formalnie przejmowaną (por. **par. B15 lit. d) MSSF 3**);
- jednostka formalnie przejmowana jest większa niż jednostka nabywająca w niej udziały (por. **par. B16 MSSF 3**).

W złożonych transakcjach połączenia, identyfikacja podmiotu przejmującego może być skomplikowana i w dużej mierze opierać się na osądzie. Tym niemniej, jeśli szereg okoliczności wskazuje, że jednostką przejmującą w rozumieniu MSSF 3 jest podmiot przejmowany w sensie prawnym – należy oczekiwać, że transakcja zostanie ujęta rachunkowo jako połączenie odwrotne. Standard wprost wskazuje, że tego rodzaju operacje mogą mieć miejsce w przypadku nabycia innej jednostki przez jednostkę publiczną (por. **par. B19 MSSF 3**). Należy rozważyć możliwość wystąpienia przejęcia odwrotnego, kiedy spółka publiczna nabywa udziały w dużo większym przedsiębiorstwie, a przy okazji dochodzi do znacznych zmian w strukturze akcjonariatu spółki publicznej oraz w jej organach statutowych.

Standardy MSSF, w tym MSSF 3 oraz MSSF 10, wymagają stosowania osądu w ujęciu rachunkowym szeregu zdarzeń i transakcji. Przewidziana jest swoboda przy dokonywaniu osądów, jednak jest ona ograniczona przez cel danego standardu, wyznaczone w nim zasady (*principles*) oraz szczegółowe wytyczne i przykłady przedstawione w poszczególnych przepisach. Jeśli spełnienie szeregu warunków określonych w standardzie wskazuje na występowanie przejęcia odwrotnego lub na sprawowanie kontroli nad inną jednostką, to dokonanie odmiennego osądu może okazać się bezpodstawne.

**Dokonanie osądu
w zakresie
konsolidacji
i połączeń**

6.1.5 Jednolity elektroniczny format raportowania - ESEF

Zgodnie z przepisami Dyrektywy Transparency¹⁸, a także regulacyjnych standardów technicznych (RTS)¹⁹ raportowania w jednolitym europejskim formacie raportowania (ESEF), emitenci, których papiery wartościowe

zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Unii Europejskiej mają obowiązek sporządzenia raportów rocznych w ESEF za lata obrotowe rozpoczynające się 1 stycznia 2020 r. lub później.

Ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią trudności, Unia Europejska i zainteresowane państwa członkowskie procedują możliwość odroczenia obowiązku raportowania zgodnego z ESEF o rok, z pozostawieniem możliwości raportowania w tym formacie już za rok 2020. Niezależnie od zniesienia obowiązku, raportowanie w formacie ESEF już w 2021 r., może być bardzo cennym doświadczeniem pozwalającym płynnie przejść na nowy format raportowania. UKNF zachęca emitentów do korzystania z formatu ESEF już w stosunku do raportów rocznych za 2020 rok sporządzanych w 2021 roku.

**Przesunięcie
terminu
raportowania
ESEF**

Stosownie do RTS, emitenci będą sporządzać swoje raporty roczne oraz skonsolidowane raporty roczne w formacie XHTML. Raporty sporządzone w tym formacie będą mogły być otwierane i przeglądane przy pomocy standardowej przeglądarki internetowej. W odniesieniu do skonsolidowanych raportów rocznych RTS wymaga, aby podstawowe części skonsolidowanego sprawozdania finansowego²⁰, były znakowane (tagowane) zgodnie z taksonomią ESEF, opartą na taksonomii MSSF, z zastosowaniem języka

znaczników XBRL. Znaczniki XBRL mają być wbudowane w dokument XHTML z użyciem specyfikacji Inline XBRL (iXBRL). Ponadto, stosownie do RTS, począwszy od 1 stycznia 2022 roku znakowana będzie również informacja dodatkowa (noty) skonsolidowanego sprawozdania finansowego z użyciem standardu znakowania zbiorowego (blokowego). Oznacza to, że całe sekcje informacji dodatkowej oznakowane będą za pomocą pojedynczego elementu taksonomii.

¹⁸ Dyrektywa 2004/109/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE.

¹⁹ Rozporządzenie Komisji (UE) 2019/815 z dnia 17 grudnia 2018 r. uzupełniające dyrektywę 2004/109/WE w odniesieniu do regulacyjnych

standardów technicznych dotyczących specyfikacji jednolitego elektronicznego formatu raportowania (dalej: RTS ESEF).

²⁰ Sprawozdanie z sytuacji finansowej (bilans), sprawozdanie z zysków lub strat i całkowitych dochodów (rachunek wyników, rachunek zysków i strat), sprawozdanie z przepływów pieniężnych, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.

Wdrożenie wymogów raportowania ESEF wymaga od emitentów przeprowadzenia szczegółowej analizy taksonomii ESEF w celu zidentyfikowania znaczników potrzebnych do oznaczenia poszczególnych pozycji podstawowych części skonsolidowanego sprawozdania finansowego²⁰. Analiza taka ma zapobiegać niepotrzebnemu powstawaniu elementów indywidualnych rozszerzeń taksonomii, których tworzenie jest dopuszczalne wyłącznie wtedy, gdy żaden z elementów taksonomii nie odpowiada wybranej pozycji sprawozdania. Dodatkowo należy zaznaczyć, że rozszerzenia elementów taksonomii muszą być tworzone zgodnie z zasadami zawartymi w RTS oraz Podręcznikiem sprawozdawczości zgodnej z formatem ESEF²¹ dostępnymi na stronie internetowej UKNF.

Kluczową kwestią raportowania ESEF jest to, że zgodnie z art. 3 RTS, emitenci sporządzają całe swoje roczne raporty finansowe w formacie XHTML, zatem wszystkie elementy skonsolidowanego lub „jednostkowego” raportu rocznego powinny być sporządzone w formacie XHTML. Dopuszczalne jest zarówno, aby wszystkie elementy raportu były zawarte w jednym pliku XHTML, jak i sporządzenie poszczególnych elementów raportu jako osobne pliki w formacie XHTML. Sprawozdania finansowe sporządzane zgodnie z nowymi wymogami zastępują te sporządzane dotychczas w innych formatach (przede wszystkim PDF). Oznacza to, że podpisane skonsolidowane sprawozdanie finansowe oznakowane w formacie Inline XBRL, (będące elementem skonsolidowanego raportu

rocznego) powinno zostać zamieszczone na stronie internetowej emitenta (art. 63 ustawy o ofercie publicznej). Oczywiście emitent może fakultatywnie opublikować dodatkowo na swojej stronie internetowej dokumenty w formacie PDF odzwierciedlające raport okresowy. Należy przy tym pamiętać, że jeżeli emitent publikuje na stronie internetowej inne dokumenty związane z raportowaniem rocznym niż te, które zostały przekazane do publicznej wiadomości za pośrednictwem systemu ESPI, to powinien zamieścić informację, że nie stanowią one elementów opublikowanych raportów rocznych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami badaniu przez biegłego rewidenta będą podlegały sprawozdania finansowe sporządzone w formacie XHTML. Zakres weryfikacji każdego sprawozdania zgodnego z ESEF, w tym ze znacznikami w formacie Inline XBRL, przez biegłego obejmuje zarówno sprawdzenie prawidłowości zastosowanego formatu, jak i kompletności i poprawności przypisania znaczników do poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Istotne jest także, aby właściwe elementy raportów rocznych zostały podpisane przez osoby do tego zobowiązane. Elementy przekazywanego do publicznej wiadomości raportu rocznego i odpowiednio skonsolidowanego raportu rocznego, które zgodnie z odrębnymi przepisami muszą być podpisane podpisem elektronicznym

²¹https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Esef_reporting_manual_68573.pdf

to: sprawozdanie finansowe, sprawozdanie zarządu z działalności oraz sprawozdanie z badania.

Obowiązek raportowania w formacie XHTML zgodnym z ESEF dotyczy wszystkich emitentów papierów wartościowych notowanych na rynkach regulowanych. Należy jednak wziąć pod uwagę, że emitent, który przekaże do ESPI sprawozdanie finansowe zgodne z ESEF, nie będzie musiał wypełniać formularzy dla raportów sporządzonych w dotychczas obowiązujących formatach (R, RS i SAR).

W roku 2020 UKNF przeprowadził prace mające na celu przystosowanie dotychczasowego systemu ESPI do przyjmowania, walidacji i przekazywania do publicznej wiadomości raportów sporządzonych w formacie ESEF. Udostępnione zostały nowe formularze przeznaczone do raportowania zgodnego z ESEF: formularz SRR dla skonsolidowanych raportów rocznych zawierających oznakowane sprawozdania finansowe sporządzone według MSR, formularz RR dla nieskonsolidowanych („jednostkowych”) raportów rocznych oraz formularz SRR-I dla skonsolidowanych raportów rocznych zawierających sprawozdania finansowe sporządzone według innych standardów niż MSR. Zwracamy uwagę na wybór właściwego formularza w celu przekazania raportu rocznego.

Dostosowanie ESPI do wymogów ESEF to początek budowy nowej platformy

sprawozdawczej służącej do wymiany informacji pomiędzy emitentami, a organem nadzoru, przyjaznej dla jej użytkowników oraz opartej na nowoczesnych technologiach informatycznych.

Ponadto, w 2020 r. przedstawiciele UKNF uczestniczyli w pracach unijnych grup roboczych monitorujących przygotowania do wdrożenia ESEF. Wypracowano m. in. zakres oraz tryb walidacji i weryfikacji sprawozdań finansowych zgodnych z ESEF, przeanalizowano szczególne przypadki zastosowania ESEF. Na gruncie krajowym w październiku 2020 roku UKNF przeprowadził testy raportowania ESEF dla pierwszej, ograniczonej grupy emitentów. W listopadzie odbyło się webinarium zorganizowane przez UKNF, na którym przedstawiono zasady raportowania zgodnego z ESEF oraz wnioski z przeprowadzonych testów. Ze względu na bardzo duże zainteresowanie, testy raportowania zgodnego z ESEF były przeprowadzone również na przełomie stycznia i lutego 2021 roku. Ponadto, UKNF na bieżąco przekazuje stanowiska i wyjaśnienia w szczegółowych kwestiach dotyczących raportowania zgodnego z ESEF, zarówno w trybie indywidualnym (poprzez odpowiedzi na pytania poszczególnych emitentów), jak i ogólnodostępnym (Q&A oraz stanowiska i komunikaty organów nadzoru) na stronie internetowej UKNF.

6.2 Raportowanie niefinansowe

W ramach priorytetów nadzorczych dla sprawozdań niefinansowych emitentów za 2020²² ESMA zwraca uwagę, że pandemia COVID-19 ma również wpływ na działalność emitentów w zakresie kwestii niefinansowych. W związku z powyższym, istotne jest ujawnienie w sprawozdaniach niefinansowych przejrzystych informacji o skutkach pandemii oraz działaniach podejmowanych przez emitentów w celu ich ograniczenia.

Kolejnym obszarem, wymagającym odpowiednich ujawnień przy sporządzeniu informacji niefinansowych za 2020 r. są kwestie społeczne i pracownicze, w szczególności:

- kwestie włączenia społecznego i różnorodności w związku z licznymi apelami ze strony grup społeczeństwa obywatelskiego wzywających do zapewnienia równości oraz walki z rasizmem,
- kwestie przestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie pandemii COVID-19, wdrożonej przez emitenta polityki w tym zakresie oraz metod pomiaru postępów w jej realizacji,
- kwestie odporności infrastruktury informatycznej, zdolności emitenta do przeciwdziałania cyberatakami oraz zarządzania nimi w związku z szerokim wykorzystaniem pracy zdalnej.

ESMA podkreśla również istotność ujawnień w zakresie modelu bizneso-

wego i tworzenia wartości. W tym obszarze oczekuje się od emitentów m.in.:

- przekazania informacji o stosowanej przez emitentów strategii oraz sposobie jej wdrażania,
- jasnego, zrozumiałego i opartego na faktach przedstawienia: zasad funkcjonowania modelu biznesowego emitenta, przewidywań co do jego przyszłego rozwoju, jego wpływu na kwestie niefinansowe oraz skutków tych kwestii dla stosowanego modelu biznesowego, stopnia odporności modelu biznesowego na konsekwencje zdarzeń nadzwyczajnych, takich jak pandemia COVID-19,
- ujawnienia stosowanej przez emitenta definicji tworzenia wartości, powiązania procesu tworzenia wartości z celami emitenta w zakresie kwestii niefinansowych,
- wskazania i wyjaśnienia istotnych zmian w modelu biznesowym emitenta oraz w zdolności do tworzenia wartości jakie miały miejsce w okresie sprawozdawczym,
- ujawnienia wpływu pandemii na model biznesowy i tworzenie wartości w perspektywie krótko, średnio i długookresowej oraz wdrożonych przez emitenta strategii mających na celu uwzględnienie kwestii niefinansowych.

²² [https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/esma32-63-1041_public state-](https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/esma32-63-1041_public_statement)

[ment on the european common enforcement priorities 2020 PL wersja polska_71632.pdf](https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/esma32-63-1041_public_statement_on_the_european_common_enforcement_priorities_2020_PL_wersja_polska_71632.pdf)

Dodatkowo ESMA zwraca uwagę na dalszą potrzebę zapewnienia odpowiedniego informowania przez emitentów o ryzyku związanym ze zmianą klimatu. Emitenci powinni ujawnić informacje o istotnym ryzyku fizycznym lub przejściowym związanym ze

zmianą klimatu w odniesieniu do poszczególnych horyzontów czasowych oraz o podejmowanych przez nich działaniach zmierzających do przeciwdziałania zmaterializowaniu się tego ryzyka oraz łagodzenia jego skutków.

7 Podsumowanie

Celem publikowania informacji przez emitentów jest dostarczenie interesariuszom informacji, które są użyteczne przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Informacje regulowane powinny zapewniać odpowiedni poziom szczegółowości, który będzie pomocny do pełnego zrozumienia wpływu danego zagadnienia na działalność emitenta. Należy podkreślić, że szczególnie przydatne jest uwzględnienie informacji, które są specyficzne dla danej jednostki. W obecnej sytuacji szczególnego znaczenia nabierają wszelkie osądy, szacunki i ujawnienia w obszarach, w których można spodziewać się wpływu pandemii.

Należy pamiętać przy tym o następujących kwestiach:

- zamieszczenie wielu nieistotnych informacji ogranicza zrozumiałość raportu,
- rzetelne i zrozumiałe raportowanie może wymagać ujawnienia dodatkowych informacji, które nie są wymagane wprost w szczegółowych przepisach,
- należy unikać szablonowego języka,
- fakty i okoliczności, które wymagają szczególnej analizy i oceny kierownictwa mogą stanowić istotną informację, której oczekują użytkownicy informacji regulowanych.